

Barne- og familietjenesten Midtbyen

Evaluering av Guttegruppa

august 2014 - juni 2016

“Æ følt at æ elska å vær der og det
va som å vær en del av en familie.”

Innhold

Innledning.....	3
Bakgrunn for gruppetilbudet.....	3
Målgruppe	3
Målsettinger med tilbudet	3
Rekruttering	3
Samarbeid.....	4
Innhold og ressurser for tilbudet.....	4
Teoriforankring.....	4
Evaluering Intervju	5
Funn fra intervjuene.....	6
De ansattes betraktninger og observasjoner	7
Konflikthåndtering.....	7
Suksesskriterier	8
Oppsummering.....	8

Innledning

Hovedmålet med evalueringen har vært å belyse noen av målsettingene for tilbudet. Hva har de ungdommene som har vært med i gruppa i 2 år fått ut av deltakelsen? Kan vi stå inne for de målsettingene vi har satt opp for tilbudet, har de blitt innfridd, eller må vi endre kurs? Vi ønsker også at evalueringen skal gi oss svar på om vi bør og hvordan vi kan videreutvikle tilbudet.

Evalueringen er en kombinasjon av intervju av 3 av deltakerne i gruppa og ledernes observasjoner og erfaringer som gruppeledere. I evalueringsrapporten vil vi først si noe om bakgrunn for tilbudet, målgruppe, målsettinger, rekruttering og samarbeid. Videre vil vi beskrive rammene for tilbudet og hvilken teoretisk forankring vi har brukt.

Deretter vil vi si noe om hvordan vi gjennomførte evalueringsintervjuene og en oppsummering av utvalgte funn fra intervjuene. Vi har også valgt å si noe om de ansattes betraktninger og observasjoner og noe om konflikthåndtering som til tider var et stort tema i gruppa.

Avslutningsvis har vi trukket fram noen suksesskriterier, en oppsummering og en konklusjon på evalueringen.

Bakgrunn for gruppetilbudet

Ungdomsbasen var en forløper til Uteseksjonen i Trondheim og et åpent lavterskel hjelpetilbud for ungdom mellom 15 - 25 år med sentrum i Trondheim som arena. De hadde i 2008 - 2009 kontakt med mange minoritetsgutter som strevde med, og hadde store utfordringer med å tilpasse seg og integrere seg i det norske samfunnet. Utfordringene handlet hovedsakelig om utagerende adferd, rus, kriminalitet, negativt kvinnesyn, utenforskap, sosial mistilpasning, samt skole- og fattigdomsproblematikk. På bakgrunn av dette søkte Ungdomsbasen om

midler til å starte et gruppetilbud for minoritetsgutter våren 2009 og vi fikk innvilget kr 300.000,- for 3 år. Første oppstart for Guttegruppa ble på høsten i 2009.

Målgruppe

Guttegruppa er et tilbud for gutter i alderen 15 -19 år, og i hovedsak minoritetsspråklige. Guttegruppa er tenkt å være et tilbud for gutter som det er bekymring rundt, fra skolen sin side og som har store utfordringer med å tilpasse seg i skolen og i samfunnet forøvrig. Tilbudet skal kunne gi rom og tilhørighet til gutter som har opplevd krig på nært hold, sult, fattigdom og en krevende tid som flyktning.

Målsettinger med tilbudet

Hovedmålsetting med gruppetilbudet er å være rus- og kriminalitetsforebyggende, med et ekstra fokus på integrering og skolefravall. Del målsettinger har vært å styrke deltakernes mentale helse, gi de en arena for å drive fysisk aktivitet og å oppleve mestring. Tilbudet har også hatt som mål å bedre sosiale ferdigheter og å gi et tilbud de ellers ikke har økonomi til. Vi har også gjennom diskusjoner rundt matbordet ønsket å utvikle og påvirke ungdommenes bevissthet rundt samfunnsstrukturer.

Rekruttering

Rekrutteringen til Guttegruppa har vært gjort fra ulike videregående skoler i Trondheim og i hovedsak fra Byåsen og Thora Storm videregående skoler. Vi har kontaktet rådgivere og miljøarbeidere på skolene og de har vurdert og plukket ut de som kunne ha godt av et slikt tilbud. Vi møtte de som var aktuelle og hadde et informasjonsmøte hvor vi presenterte tilbudet. Å bli med i gruppa er frivillig og de som ville være med ble invitert til Uteseksjonen sine lokaler. Vi hadde et tak på totalt 10 gutter. I praksis hadde vi 10 faste gutter, men det ble gjort utskiftninger underveis hvis noen sluttet. Da rekrutterte vi inn nye

deltakere til gruppa. Enkelte dager var det få som møtte opp og da tillot vi at de faste kunne ta med en kompis, slik at vi var nok personer til å spille fotball.

Samarbeid

Vi har hatt et godt samarbeid med de videregående skolene som guttene ble rekruttert fra, både i forbindelse med rekrutteringen og i ulike typer oppfølging.

I den individuelle oppfølgingen har vi samarbeidet med blant andre NAV, foreldre, 22B, Ungbo og ulike arbeidsgivere. I forhold til skole, har vi deltatt på møter med skole, foreldre, ungdom. Vi har også gjennom samtaler med ungdommen vært med på å justere linjevalg.

Vi har hjulpet ungdom med å flytte ut fra familien hvor et eldre familiemedlem var aktiv rusmisbruker. Vi har også vært med i møter med Ungbo om konkret bolig til en enkelt ungdom. For å si litt om bredden i hva vi kommer borti, har vi også flyttet møbler for moren til en av guttene.

Flere av guttene har hatt sommerjobb gjennom Sommerjobbprosjektet til USiT og i den forbindelse har vi hatt samarbeid med en del arbeidsgivere som har sysselsatt gutter fra Guttegruppa.

Innhold og ressurser for tilbudet

Gruppetilbudet har vært drevet av minimum to ansatte som har hatt hovedansvaret på gruppe treffene. Dette har vært en ansatt fra USiT og en fra Ungdomstjenesten på BFT

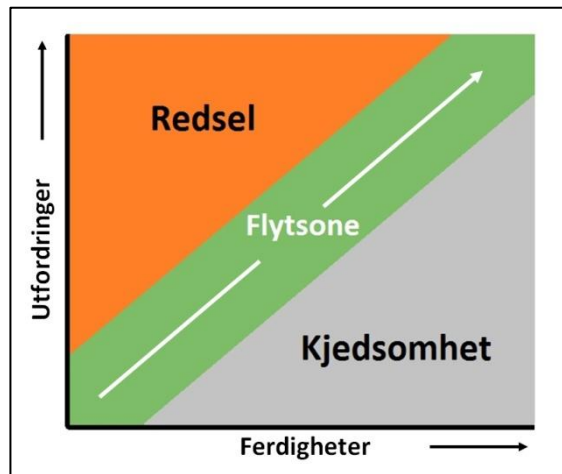
Midtbyen. Det første halve året hadde vi eksterne driftsmidler. Fra januar 2015 har gruppetilbudet vært en del av den daglige driften og finansieres av USiT. Treffene har vært i USiT sine lokaler i Dronningens gate 1B og på 3T Sluppen. For å transportere ungdommene fra Dronningens gate til 3T har vi benyttet USiT sin minibuss.

Vi hadde gruppetreff en fast dag i uken på onsdager med oppmøte kl 1500. Oppmøte har vært i USiT sine lokaler i Dronningens Gate 1B. Her har vi spist mat, hatt samtaler og diskusjoner rundt måltidet. Innholdet i disse samtalene har vært ulike tema som ungdommene er opptatt av eller som vi voksne har initiert. Etter en time med mat og prat har vi kjørt til 3T Sluppen hvor vi har spilt cageball i 45 minutter. Gruppe treffene hadde en varighet på totalt tre timer.

Teoriforankring

Guttegruppa har valgt å ha en profil med forholdsvis frie strukturelle rammer og det legges stor vekt på at alle skal føle seg velkommen. Det har vært lagt til rette for at det er lav terskel for å komme og være med. Gruppeaktivitetene og gjennomføringen har en forankring i ulike teorier innenfor sosialt arbeid.

En av teoriene som danner grunnlaget for tilbudet er Flow teorien (Csikszentmihalyi, 1997). Flow teorien går ut på at deltakerne skal oppleve *flow*, eller *flyt*. Aktiviteten tilpasses ungdommenes mestringsnivå, det vil si at utfordringene i aktiviteten skal være tilpasset deltakernes personlige evner. Dette gjelder både i den sosiale interaksjonene vi har under måltidene og når vi spiller fotball.

En annen sentral teori har vi hentet fra gruppearbeid som metode (K. Heap). Hans teori om bruk av aktiviteter vil kunne bidra til å fremme kontakt og interaksjon. En gruppeaktivitet vil også kunne stimulere til sosial læring og vekst av sosiale funksjoner. Deltakelse i gruppeaktiviteter kan gi økt selvaktelse gjennom bedre mestring og livskvalitet.

I tillegg har vi brukt momenter fra Safvenboms forskning på fritid og hvordan den påvirker individet. Fritiden påvirker den enkeltes utvikling på flere nivåer og er en viktig arena for selvutvikling og identitetsbygging. Fritiden er en viktig sosialiseringarena og de som ikke deltar føler seg utenfor. Forskning viser også at de som har positive fritidsaktiviteter som unge, fortsetter med det når de blir voksne.

De ovenfor nevnte teoriene er med på å danne grunnlaget for hvordan guttegruppa er organisert og hva som er innholdet i samlingene. Det vi tenker er viktig er at gruppa skal være for alle, aktivitetene skal være tilrettelagt og det sosiale klimaet skal være trygt.

Evaluering Intervju

Det ble foretatt intervju av tre deltagere. Intervjuene ble gjennomført i løpet av høsten 2016 etter at gruppen var avviklet. Intervjuene ble gjennomført av en ansatt i USIT som

deltakerne ikke kjente så godt. Dette fordi vi ønsket at informantene i størst mulig grad skulle kunne dele sine refleksjoner med oss, uten å havne i eventuelle lojalitetskonflikter med sine tidligere gruppeledere.

Det var flere målsettinger ved å gjennomføre intervju av guttene i Guttegruppa. Vi snakket mye om mange forskjellige tema både rundt matbordet, på vei

til og fra trening og på selve treningen. Det som ikke alltid var like lett å snakke om på gruppesamlingene, var blant annet tema som omhandlet fortiden deres, før de kom til Norge. Noen av spørsmålene dreide seg om hvorfor og hvordan de kom til Norge, og om forholdet til familien. Her er det lettere å snakke med en nøytral tredjepart i stedet for å snakke om det i en stor gruppe. Formålet med disse spørsmålene var både det å lære mer om guttenes bakgrunn for å kunne forstå dem bedre, samt å gi dem muligheten til å fortelle om noe de har sittet inne med.

Videre gikk noen av spørsmålene på idrett og Guttegruppa. Drev de med idrett utenom det tilbudet de fikk hos oss? Hadde de vært aktive i organisert idrett? Og hva har vært positivt og/eller negativt med å være med i Guttegruppa. Spørsmålene gikk blant annet ut på hva som kunne vært gjort annerledes fra ledernes side. De fikk her mulighet til å si hva de selv synes har vært positivt og/eller negativt og hva som kunne vært gjort annerledes. Egen medvirkning fra guttene sin side er viktig for å vise guttene at vi tar dem på alvor og respekterer deres tanker på hva som er viktig i forbedring av en kommende guttegruppe.

Et annet tema vi spurte om var rusmidler og rusbruk. Det er et tema som ikke har vært like enkelt å snakke om i gruppen, men vi spurte blant annet i intervjuet om dette var et tema som det er mulig å snakke om i fellesskap. Her kom det frem at det sikkert var uproblematisk

så lenge det ble gjort på en ordentlig måte. Det var også interessant å se om guttegruppa har påvirket de enkelte til å ruse seg mindre dersom de i det hele tatt brukte rusmidler.

Til slutt spurte vi om skole og jobb. Om Guttegruppa har påvirket dem med tanke på frafall eller tilstedeværelse på skolen eller i jobb. Hensikten er å finne ut om målsettingen til Guttegruppen fungerer med tanke på at et av målene er å holde ungdommene på skole eller i jobb.

Funn fra intervjuene

Deltakerne tilhører en marginal gruppe når det gjelder økonomi. Foreldre med lav inntekt og familier med mange barn. Det var derfor viktig at tilbudet er gratis. Guttene sier de falt ut av organisert fotball fordi det ble for dyrt. Guttegruppa betalte også for sko til guttene, da det var flere som ikke hadde skikkelige fotballsko. Økonomi er en viktig bit.

To stykker nevner at de har slitt med depresjon før deltagelse i gruppa.

"(...) så hadd æ ganske vondt i kroppen og va litt deprimert så æ droppa ut av skolen i den tida også spurt dem om æ villa vær med å spill fotball." - gutt 1

"(...) så slet jeg mye med depresjon så droppa jeg ut(skole) to år på rad." - gutt 2

Informantene sier at deltagelse i Guttegruppa har ført til bedre humør. Noen sier også at de har fått bedre selvtillit.

Alle mener deltagelse i gruppa førte til bedre fysisk form. I perioder var guttegruppa deres eneste fysiske aktivitet i uka. Alle informantene har følt stor tilhørighet i gruppa.

"Æ følt at æ elska å vær der og det var som å være en del av en familie." - gutt 1

"Det har vært stor tilhørighet til gruppa. Ingen bryr sæ om kor du kjæm fra. Ka du gjør og ka du ikke gjør og sånn." - gutt 3

Intervjuene viser at det har vært delte meninger om samtalene rundt matbordet. Noen mener den kunne vært styrt strengere, mens andre mente at den ikke måtte bli for seriøs.

Identitet er noe denne gruppen gutter strever mye med. Denne gutten er født i Norge.

"(...) dem vil alltid se på meg som en utlending i Norge, og i hjemlandet vil dem alltid se på meg som Norsk, så jeg vil si jeg ligger midt imellom." - gutt 1

Ingen av informantene legger noe stor vekt på det å delta i turneringer. Det er de ukentlige treffene som er viktig.

"Vi va ikke så motivert te å spill kampa, vi foretrakk alltid å spill mot oss sjøl." - gutt 1

To gutten nevner i intervjuene at de har vært involvert i slåssing. Dette er muligens en felles episode som guttene snakket mye om og hvor de var sammen på byen, kveldstid, og følte seg rasistisk provosert. Ville den ha skjedd hvis ikke guttene var knyttet sterkere sammen gjennom Guttegruppa?

En gutt hadde få andre tilbud på den tida han ble med i gruppa.

"(...) det va to år siden æ satt my hjem og så på norsk tv og fikk hør at xx og dem sparka fotball i ei guttegruppe da, og det va det året æ droppa ut av skole, så hadd æ ganske vondt i kroppen og va litt deprimert så æ droppa ut av skolen i den tida også spurt dem om æ villa vær med å spill fotball, så tenkt æ koffor ikke." - gutt 1

I svarene fra intervjuene ser vi at synet på oss ledere er delt. Noen synes vi var litt for lite strenge, mens andre synes det var akkurat passe. En fremhever humor som viktig; at det gikk ann å spøke med oss, og at vi spøkte tilbake.

De ansattes betraktninger og observasjoner

Det å være leder i en slik type gruppe, er alltid en faglig utfordring. Det var ikke rolige, balanserte gutter som kom til oss på første treff. De utmerket seg på sine respektive skoler med tøff språkbruk og aggressiv atferd. De var også skeptiske til voksne. Flere av guttene var fra marginale hjem med vold, rus eller en forelder som ikke er til stede. Noen opplevde sterkt utenforskap og noen har ikke familie i landet. Når en gutt er født i Norge, har gått på norsk skole, bodd i landet i 18 år, men snakker gebrokkent og ikke regner seg som norsk, så sier det noe om lite vellykket integrering.

Språk og omgangsform var også en utfordring. Skal man som leder innføre en "skole standard" på språk og samtale, eller skal vi legge oss mer på dagligtale guttene imellom? Vi valgte en gylden middelvei. Et noe røft språk ble akseptert, men negative holdninger ble tatt opp av de ansatte og diskutert (i forhold til kjønn, rasisme, legning, etc.).

Deltakelse i denne gruppa var for mange en viktig arena for sosial trening. Deltakerne korrigerer ofte hverandre i diskusjoner om ulike tema og vi voksne kom med innspill på hva som var greit og ikke.

Vi ledere har i denne gruppen også måttet representere det norske, som eneste etnisk fødte nordmenn. Det kan være en mental prøvelse når deltakerne har snakket ned det norske velferdssystemet, skatter, og NAV.

Det er tjenester de og familien ofte selv har nytt godt av.

Litt komisk var det jo også at de fleste i gruppa var veldig innvandringsfiendtlige. Samtlige var selv innvandrere (1. og 2. generasjon).

Konflikthåndtering

I starten var alle ute etter å markere seg og det gikk en kule varmt på treningene. Vi ledere måtte flere ganger gå imellom og forhindre at konflikter skulle bli fysiske. Flere ganger stormet deltagere ut av banen i raseri. Dette ble merkbart bedre etter hvert og på slutten var slike episoder uvanlig. Guttene tilpasset seg hverandre og oss ledere. Vi tok også raskt tak i konflikter som hadde opphav i røft spill på banen og diskuterte de der og da.

Det var også spennende å se maktstrukturene i gruppa. Det kom inn en deltager litt senere, som var en glimrende fotballspiller og med høy status. Dette rokket ved de da etablerte maktstrukturene i gruppa. Hele gruppa ble i starten usikker og vinglete, men landet da forholdet mellom de to sterkeste personene ble avklart.

En deltaker i gruppa har hele tiden slitt med å kontrollere sinne og temperament. Sammen med et sterkt konkurranseinstinkt slo dette i perioder uheldig ut. Han kunne kjefte på medspillere, motspillere og ledere. Han stormet også flere ganger ut i sinne. Den samme spilleren slo ned en motspiller på en turnering laget deltok i. På et ordinært lag ville nok denne spilleren ha blitt ekskludert. Vi valgte å alltid holde døra åpen for å komme tilbake. Vi hadde flere samtaler med han om temperamentet. Guttene aksepterte etter hvert å starte med sinnemestring. Gruppas deltakere var kontant og samstemt i fordømmelsen av det å slå til en motspiller. Det ble ikke akseptert og handlingen fikk ikke noe status.

Terskelen til å bruke vold som løsning i konflikter virket ellers lav på deltakerne. Det å banke noen ble ofte trukket frem som en løsning på et problem. Vi har snakket mye rundt dette og om konsekvenser.

Vi som ledere ser at de fleste deltakerne har hatt en positiv utvikling i forhold til eget temperament i spillsekvenser. Det var få episoder på slutten, hvor deltakerne hisset seg opp på banen, i motsetning til i starten da det var minst en episode pr. trening.

Suksesskriterier

Vi har trukket frem tre viktige punkter:

Mat: En svært viktig suksessfaktor. Vi har noe å tilby og deltakerne føler de får et gode. Spisesituasjonen er også en meget god arena for samtaler. Litt oppdragelse er det også rom for. Deltakerne oppdrar hverandre, og vi voksne kommer med noen retningslinjer. Vi har også ved noen anledninger sett at noen er svært sultne - tilgangen på mat i hjemmet er kanskje begrenset?

Maten trenger heller ikke være avansert. Vi har i flere år hatt brød og pålegg og det er populært.

Stabilitet: Det har vært prioritert. Det skal aldri være tvil om at gruppesamlingene blir gjennomført. Vi har gjennomført samlinger selv om bare 3 stk har møtt opp.

Vi har i perioder vært 3 voksne, og det har vært en definitiv styrke i forhold til å få gjennomført samlinger, f.eks. ved ansattes sykdom og ferieavvikling.

Uformelt: Vi lærte tidlig at det å legge opp til et ambisiøst program med tema og diskusjon ikke fungerte. Mange av deltakerne har vært hele dagen på skole, og de var soleklare på at *mere skole gadd de ikke*. Da vi la om til en mer ustrukturert samtale rundt matbordet, fungerte det mye bedre. Vi voksne griper tak i uttalelser og tema som deltakerne er opptatt av den aktuelle dagen.

Oppsummering

Grappa har vært en verden i miniatyr. Vi har hatt deltakere fra ti forskjellige land. En stor fordel med dette, er at alle har brukt norsk som kommunikasjonsspråk. Ingen har hatt et felles "hemmelig" språk. Alle har vært stolte og opptatt av å fortelle noe om hjemlandene sine.

Vi ser at det har vært viktig for deltakerne å ha noe meningsfullt å gjøre i hverdagen. Det å kunne fortelle til de andre gutta om en jobb, eller vellykket skolerresultat, ga høy status. Det var også en av de hyppigste forespørslene til oss ledere: Kan dere hjelpe til å skaffe oss jobb?

Da en av deltakerne fikk sparken fra en jobb, ble han borte i en lengre periode. Vi tok kontakt flere ganger og etter hvert kom han tilbake, men de var et tydelig nederlag å miste jobben. Han var tilsvarende skyhøyt oppe da han etter hvert fikk en ny jobb.

Med denne type ungdommer, som i utgangspunktet er skeptisk til noen form for hjelpeapparat, er det ekstremt viktig å ha god tid. Noen av guttene fikk vi ikke noen god relasjon til før etter mange samlinger. Det er også typisk at de viser sine mindre hyggelige sider i små doser, for å se om vi tåler det og fortsatt stiller opp for dem. Etter hvert var ikke tillit noe problem, og guttene drøftet små og store utfordringer med oss.

Det var også viktig for guttene å vise frem Guttegruppa til venner. Et evig dilemma er at de gjerne vil ha med en kompis. Tydelig at tilbudet ble oppfattet som attraktivt. Vi hadde etter hvert stor pågang fra andre gutter som ville være med.

Guttegruppa ble startet med bakgrunn i at daværende Ungdomsbasen huset gutter med utenlandsk bakgrunn, som hadde utfordringer med å tilpasse seg samfunnet rundt seg. Utfordringene handlet hovedsakelig om utagerende atferd, negativt kvinnesyn, utenforskap, sosial tilpasning, samt skole- og fattigdomsproblematikk. En annen målsetning var å komme i kontakt med ungdommer vi

ellers ikke nådde på gata. Her hadde vi en attraktiv gulrot som gav oss innpass og tillit.

Gjennom tilbudet har vi kommet tett innpå guttene og tatt del i både opp og nedturer. Noen fortsatte å bruke Uteseksjonens tjenester, noen har fått jobbtrening gjennom Uteseksjonens Sommerjobbprosjekt, andre har fått hjelp til bolig og flytting.

Alle har fått en mulighet til å bedre sin fysiske form i en mestringsfremmende aktivitet. Intervjuene viser at flere opplevde at dette gav økt selvtillit og bedre humør.

Guttenes deltakelse i gruppa har vært med på å utvikle deres sosiale kompetanse i en positiv retning, både gjennom interaksjonen med de andre i gruppa og de ansattes innflytelse og påvirkning.

Som nevnt ovenfor, var mange av disse guttene skeptiske til voksne og hjelpeapparatet.

Gjennom deltagelse i gruppa har de blitt kjent med voksne som er en del av det fryktede/hatede "apparatet" og vi har også kunnet framsnakke kollegaer i f.eks. barnevernet og på skoler. Vi synes å merke at terskelen for hver enkelt til å ta kontakt med f.eks. Uteseksjonen for å få hjelp til ulike situasjoner, er blitt betydelig lavere.

En liten fjær i hatten er en av guttene som snart er ferdig utdannet barnevernspedagog. Det er tvilsomt at han hadde valgt og fullført den retningen uten støtte og oppmuntring fra oss.

Vi lederne har i stor grad brukt oss selv som eksempler og forbilder i gruppen. Det har nok

vært tankevekkende for noen av deltakerne at to 2-meter høye voksne menn, som klinker til i en fotball takling, vasker huset og skifter bleier når de kommer hjem. Vi tenker at vi gjennom å være fysiske eksempler og ved væremåte, har gitt guttene noen flere knagger å henge mansrollen sin på.